

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - В А Р Н А
ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН“
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол № 11 от 25.04.2024 г.):

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол № 8 от 11.04.2024 г.):

Декан:

(доц. д-р Д. Георгиева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „РИСК МЕНИДЖМЪНТ В БАНКИТЕ“

ЗА СПЕЦ: „Банков мениджмънт“; ОКС „магистър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 за ДНДО и СПН

СЕМЕСТЪР: 10 за СС и СНУ, 12 за ДНДО и СПН

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 210 ч.; в т.ч. аудиторна 12 ч.

КРЕДИТИ: 7

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ	ОБЩО (часове)
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ, в т.ч.:	12
• ЛЕКЦИИ	6
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	198

Изготвили програмата:

1.
(проф. д-р Стефан Вачков)

2.
(гл. ас. д-р Атанас Камеларов)

Ръководител катедра:
„Финанси“ (доц. д-р Стоян Киров)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината “Риск мениджмънт в банките” доразвива познанията на студентите, получени в общия курс по стратегически банков мениджмънт в посока операционализиране на риск мениджмънта и управление на критичните за банките рискове.

Обучението по дисциплината формира знания относно: рисковото ръководство (risk governance), структурната и процесна организация на риск мениджмънта в банките (банковите групи), рисковия контрол, съдържанието и спецификите на ключовите банкови рискове (кредитен, пазарен, структурен ликвиден и лихвен риск, операционни рискове), инструментариума за третиране на рисковете, рисковите модели, регулативната рамка на риск мениджмънта в банките. Проблемите на риск мениджмънта се разглеждат от позициите на съвременните постижения в банковата теорията и се базират на практиката на водещите банкови групи.

Студентите придобиват практически умения за: дефиниране и изчисляване на рискови измерители, идентификация на рискови фактори, установяване на рискови експозиции, вземане (предлагане) на решения в сферата на риск мениджмънта, прилагане на инструменти за хеджиране и ограничаване на рисковете, мониторинг и коригиране на профила „риск-възвращаемост” в банките и др. Придобитите знания и компетентности са съобразени с потребностите на банкова практика и могат да се прилагат на различните равнища на рисково управление в банките и банковите групи. При обучението по дисциплината по-важните компетентности, които студентите придобиват, са: предприемачески, математически и многоезикови.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
1.	ОСНОВИ НА РИСК МЕНИДЖМЪНТА И РИСКОВОТО УПРАВЛЕНИЕ В БАНКИТЕ
1.1.	Мотивация и значение на риск мениджмънта в банките
1.2.	Рисково управление (Risk Governance) в банките
1.3.	Структурно изграждане на риск мениджмънта в банковите групи; необходимост от централизиран рисков мениджмънт
1.4.	Риск мениджмънт и стойностно ориентирания банков мениджмънт
1.5.	Моделът „три линии на защита“ срещу рисковете
1.6.	Класификация на банковите рискове
2.	ПРОЦЕСНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА РИСК МЕНИДЖМЪНТА В БАНКИТЕ
2.1.	Фази на риск мениджмънта
2.2.	Определяне на рисковия апетит
2.3.	Карта на рисково оценяване (risk mapping) и особености на рисково третиране в банките
2.4.	Вертикално дименсиране на процесите на риск мениджмънта - разпределение на рисковия капитал, агрегиране на рисковете, рискова диверсификация; роля на рисковите модели
2.5.	Процесите на риск мениджмънт и бизнес политиката на банката
3.	ПАЗАРНИ РИСКОВЕ В БАНКИТЕ
3.1.	Класификация на пазарните рискове в банките
3.2.	Идентификация на рисковите експозиции и рискови измерители
3.3.	Методологията Value-at-Risk при измерване на пазарните рискове

3.4.	Третиране на пазарните рискове в търговския портфейл и инструменти за хеджиране – особености и приложение
4.	РИСКОВЕ ОТ БАЛАНСОВАТА СТРУКТУРА
4.1.	Източници на структурен лихвен риск
4.2.	Анализ на разривете (Gap Analysis): матуритетно коригиран разрив, пределен и кумулативен разрив, стандартизиран разрив
4.3.	Дюрационен разрив, конвексен разрив, бета-дюрационен разрив и нетната стойност на банката
4.4.	Подходи за ограничаване на структурния лихвен риск и приложение на инструментите за хеджиране на лихвените рискове
4.5.	Управление на валутния риск в банките
5.	БАНКОВА ЛИКВИДНОСТ И ЛИКВИДЕН РИСК
5.1.	Банкова ликвидност и ликвиден риск – дефиниране и основни подходи
5.2.	Ликвидни разриви (Liquidity gaps)
5.3.	Профил на ликвидните разриви и третиране на позициите с несигурен матуритет; изравняване на паричните потоци (Cash Matching)
5.4.	Управление на структурния ликвиден риск – структуриране на финансирането и третиране на структурния ликвиден излишък
5.5.	Ликвидно съотношение (Liquidity ratio) и разходи за поддържането му
5.6.	Регулативна рамка на управлението на банковата ликвидност
6.	КРЕДИТЕН РИСК МЕНИДЖМЪНТ В БАНКИТЕ
6.1.	Подходи към дефинирането на кредитния риск и разновидности на кредитния риск в банковите сделки
6.2.	Системата за ефективен кредитен риск мениджмънт в банките
6.3.	Измерване на кредитния риск – многообразието от подходи
6.4.	Моделиране на кредитния риск при индивидуалните сделки
6.5.	Третиране на кредитния риск в банковите сделки
7.	УПРАВЛЕНИЕ НА КРЕДИТНИТЕ ПОРТФЕЙЛИ
7.1.	Необходимостта от портфейлен подход към кредитния риск
7.2.	Инструменти за трансфер на кредитния риск – класификация и основни характеристики
7.3.	Секюритизация на кредитните портфейли
7.4.	Хеджиране на кредитните рискове
8.	ОПЕРАЦИОННИ РИСКОВЕ В БАНКИТЕ
8.1.	Операционни рискове – дефиниране и класификация на рисковите фактори
8.2.	Идентификация на операционните рискове и възможности за измерване
8.3.	Подходи за третиране на операционните рискове
8.4.	Регулативно третиране на операционните рискове

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

Методите на подготовка и провеждане на обучението по дисциплината включват из-ползване на различните учебни ресурси и дейности, чрез които се осъществява учебният процес в дистанционната форма на обучение:

- учебни ресурси: електронни учебни материали, URL модул, онлайн чат;
- учебни дейности: разписание, база от данни, форум, задание, тестове.

¹ Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инструкция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

Но. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА ²	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Казус с практическа насоченост	1	45
1.2.	Междинен тест	1	35
1.3.	Контролни въпроси	1	20
Общо за семестриалното оценяване:		3	100
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	98
Общо за сесийното оценяване:		1	98
Общо за всички форми на контрол:		4	198

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Риск мениджмънт в банките“, качени в платформата за електронно и дистанционно обучение на ИУ – Варна.
2. Вачков, С. За необходимостта от нова рискова култура на банковия мениджмънт. –В: Сборник доклади от юбилейна международна научна конференция „Световната криза и икономическото развитие“, т. 2, Варна: Наука и икономика, 2010, 17-29.
3. Камеларов, А., Хеджиране на кредитния риск в банковото кредитиране. Варна, Е-литера Софт, 2022.
4. Bessis, J. Risk Management in Banking (Fourth edition). Chichester, John Wiley & Sons Ltd., 2015.
5. Hull, J. Risk Management and Financial Institutions (Fifth edition). Hoboken, John Wiley & Sons, Inc., 2018.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Вачков, Ст., Ем. Спасова, Д. Петров. Банково кредитиране на аграрния бизнес – рискове и алтернативи. Варна, Наука и икономика, 2004.
2. Камеларов, А. Бъдещето на кредитните деривати. Сборник с доклади от седма научно-приложна конференция с международно участие „Инвестиции в бъдещето – 2009“, Варна: Научно-технически съюзи, 2009, 97-102.
3. Altman, E., A. Saunders. Credit risk measurement: Developments over the last 20 years.// Journal of Banking & Finance, Vol. 21, 1998, pp. 1721-1742.

² При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

4. Bandyopadhyay, A. Managing Portfolio Credit Risk in Banks. Delhi, Cambridge University Press, 2016.
5. BCBS. Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring. BIS, 2010.
6. COSO. Enterprise Risk Management – Integrated Framework. The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, 2004.
7. Golin, J., P. Delhaise. The Bank Credit Analysis Handbook (Second edition). John Wiley & Sons Singapore Pte. Ltd., 2013.
8. IRGC. Risk Governance Towards an Integrative Approach. White Paper №1, Geneva, International Risk Governance Council, 2006.
9. ISO 31000:2018. Risk Management – Guidelines. Geneva, ISO 2018, www.iso.org.
10. Resti, A., A. Sironi. Risk Management and Shareholders' Value in Banking. John Wiley & Sons Ltd., 2007.

Април 2024 г.